

11 VILJA

TEORI ELLER STÖRRE SKALA

11.1 Viljan

¹Vilja är den energiyttring som ligger till grund för allt handlande. Utan vilja vore vi passiva, inaktiva.

²Viljan är aktiva medvetenhetens förmåga att låta dynamis verka genom sig, verka i olika materie- och medvetenhetsslag. Det finns lika många olika slag av vilja som det finns slag av aktiv medvetenhet.

³Vi kan inte ”begripa” eller ”förstå” viljans natur, endast konstatera dess verkan i olika relationer, olika slags materia och medvetenhet.

⁴Vilja är således förening av medvetenhet och energi. Och det är därför ett högre slag av medvetenhet har en större energieffekt. Att denna medvetenhet icke behöver vara ”förnuftig”, visar sig i såväl fysiska som emotionala ”impulser”.

⁵Hos 45-jag har denna förmåga blivit så effektiv att alla lägre världars materielag förefaller automatiserade. För 45-jaget bjuder materielaspekten så föga motstånd att ”allting är energi”.

⁶Ju större uratomtätheten (ju mer sammansatta atomslagen), ju ”grövre” materien (atomslag, molekylarslag), desto mindre dynamiseffekten, och detta i alla världar i hela kosmos. Först i 45-materien synes dynamis kunna verka på sådant sätt att individen kan börja få förståelse för vad som menas med kosmisk allmakt.

⁷Det superessentiala (45) är andrajagets viljeaspekt, och dess energier når förstajagets höljen (och organismen) via hjässcentrum. Det är den fulländade enhetsviljans energi, denna enhetsvilja, som är första uppenbarelsen av den verkliga energiaspekten.

⁸Viljan är för människan ett olösligt problem (”mysterium”). Först superessentialmedvetenheten har möjlighet att fatta något av dess väsen. Man kan säga att viljan bland annat är en syntes av kunskap, enhet, makt och lag. Den är dynamis. Den yttrar sig såsom ”vara”.

⁹Ögonblick av själverinring – det vill säga ögonblick av med kunskap, förståelse och ansträngning framkallad självmedvetenhet – är inte bara ögonblick av medvetenhet utan också ögonblick av vilja. Nästan allt som sker med oss sker mekaniskt, automatiskt, maskinmässigt, icke medvetet. Vi tror att vi kan ”göra”, när det automatiskt bara sker med oss. Men i tillstånd av självmedvetenhet kan vi verkligen göra.

11.2 Sjätte naturriket är rörelseaspektens rike

¹Förstatriaden representerar materielaspekten, andratriaden medvetenhetsaspekten och tredjeatriaden rörelseaspekten. Rörelseaspekten är alltså tredjeajagets och sjätte naturrikets speciella aspekt, själva livsaspekten, viljeaspekten, energiaspekten, som möjliggör allt större insats i de olika manifestationsprocesserna.

²Men denna rörelse är mycket mer än människan kan förstå med sitt begrepp av rörelse. Den är en syntes av alla tre aspekterna, samtidigt som den i första hand är vilja i den ursprungliga betydelsen av ordet ”vilja” och som sådan högsta slag av dynamik inom solsystemet.

³Materielaspekten visar oss hur det är, men rörelseaspekten hur det skall bli. Detta fordrar ett förutseende, som livsokunnigheten misstolkat såsom alltings förutbestämthet.

⁴Rörelseaspekten yttrar sig olika i de olika världarna (atomslagen), i de olika höljen, i de olika medvetenhetscentra och framför allt i de tre triaderna. Ju högre materielag, desto starkare energi. Därav följer att tredjeajagen i energihänseende verkar på andrajagen som om de vore själva makten och att man därför ensidigt betonat viljeaspekten, ehuru även medvetenhetsaspekten måste uppvisa motsvarande kapacitetsökning.

⁵Det är först i tredjetriaden, som individen kan börja få verklig förståelse för dynamis-effekten i materia och medvetenhet och dess betydelse i allt högre synteser av de tre verklig-hetsaspekterna.

⁶Materien tjänstgör där såsom idel energi. Med den kunskap solsystemmedvetenheten möjliggör verkar hithörande molekylarslag den fullständiga ändamålsenligheten i de speciella slag av manifestationsprocesser de sju departementen uppvisar.

⁷Hur viljan yttrar sig i de olika departementens verksamhetsätt, i vilka avseenden den påverkar materie- och medvetenhetsaspekten i de olika världarna och rikena, är problem som hör hemma i tredjejagets världar.

⁸Den vite magikern (med kunskap om naturlagar och livslagar) använder sin kunskap för att tjäna livet (medvetenhetsutvecklingen, enheten, mänskligheten). Hans område är rörelse-aspekten i materieaspekten. Han söker de energier, som verkar materieförande i de mänskliga världarna, och lagarna för detta. Han förvärvar allt högre slag av objektiv medvetenhet, så att han kan iakttaga såväl rotations- som involutionsmolekyler i de olika aggregationsformer-na och i detalj följa materie- och energiprocesserna i dessas materieförning.

11.3 Emotionalvilja och mentalvilja

¹Emotionalviljan är starkaste viljan, även hos dem som i flera inkarnationer försummat sin emotionala utveckling. Sådana tycker sig därför opåverkade av det emotionala och tror sig ha övervunnit de stadierna, tror sig vara mentaljag. Men ställd inför katastrofer och utsatt för påfrestningar och prövningar, väcks människan ur sin emotionala apati. Först genom förvärv av perspektiv- (47:5) och systemtänkande (47:4) har hon möjlighet att bli ett mentaljag

²När en människa förvärvat mentalvilja och med denna kan behärska emotionalviljan, är hon ett mentaljag. Längre behöver även mentaljaget emotionalviljan för handling, såsom drivkraft. Mentalviljan är en mycket sen företeelse hos mentaljaget och visar sig på mänsklighetens nuvarande allmänna utvecklingsstadium först när individen närmar sig kausalstadiet, alltså på högsta mentala nivån (47:4).

³På mänsklighetens nuvarande utvecklingsstadium – det emotionala och i huvudsak lägre emotionala – är emotional osårbarhet, oberördhet av allt, emotional stabilitet, gudomlig likgiltighet för vad som händer egna inkarnationen, glömska av egna jaget (förstajaget) mest eftersträvansvärda egenskapen: förutsättning för enhetsviljan. Den som vill bli mentaljag måste lära sig fullständigt oberoende av allt vad känslor heter. Därmed menas ingalunda kärlekslöshet utan makt över känslolivet. Detta kan och måste behärskas genom mentalviljan. Så kan känslan bli ett redskap i stället för ett hinder, de positiva, attraherande, enhetsbefrämjande känslorna bli bundsförvanter till viljan i stället för såsom de negativa fiender till den.

⁴Samtliga inkarnationshöljen utom kausala triadhöljet är robotar, påverkade av energier både inifrån, från högre höljen, och hos de flesta framför allt utifrån. Mentalhöljet påverkas av mentala vibrationer, emotionalhöljet av emotionalvärldens (vilket betyder andra människors) vibrationer, eterhöljet och organismen av så kallade kosmiska energier (alla slags atomenergier). Först när individen blivit andrajag (essentialjag), kan han göra sig oberoende av andra slags energier än han själv bestämmer. De flesta människor är slavar under sina robotar, vilket betyder att ”människan saknar fri vilja”, ett esoteriskt uttryck, som okunnigheten snappat upp och måste missförstå. Jaget är icke fritt, så länge det behärskas av höljena. Det är esoterikern förbehållet att inse förstajagets oerhörda begränsning och var gränsen går för möjlig förståelse (genom kontakt med kausala och essentiala världarna via centra i kausalhöljet).

11.4 Viljan till enhet

¹Viljan till enhet är samtidigt viljan till lag, enhetens lag, den ”gudomliga kärleken” som förstajaget måste förvärva för att bli ett andrajag.

²Den inre trygghet, som kommer från viljan till enhet, strävar att göra det rätta så långt man

ser det, hjälper alltid människan genom svårigheter i livet. Hon är på rätt väg och ledes av sin Augoeides, även om hon icke är medveten om det, när hon förlitar sig på hans hjälp, sedan hon själv gjort sitt yttersta. Hon kan då vara viss om, att det är bäst som sker, även om hon ej förstår det.

³Halten av ädla egenskaper beror på effektiviteten av viljan till enhet, förmågan att stå det onda emot, även om det ”ställer till trassel”, att icke kompromissa med vad man själv vet vara rätt. Man hjälper inga genom att vika för ohemula anspråk, genom att lägga hyende under lasten. Utomstående uppfattar ofta helgonet såsom ”hård individ”, därför att det är fritt från allt slags sentimentalitet, något de flesta inte vet vad det är. Det gäller att ”vidga begreppet” egenskaper. Tacksamhet är till exempel tacksamhet för allt, allt vad livet ger, för andras tillgivenhet och förståelse etc.

⁴Tjänandet är intet ”offer” utan baserat på insikten, att alla är ett, viljan till enhet med alla man kan tjäna, en oemotståndlig drift att leva för alla, något oundvikligt och spontant utan tanke på egna jaget och dess utveckling. Det finns för andrajaget ingenting som kan kallas ”offer”, även om det kan te sig så för andra och därav beteckningen. Glömska av egna jaget innebär befrielse från beroendet av förstatriaden, senare andratriaden, därefter tredjetriaden och så vidare genom hela kosmos. Monaden måste tillgodogöra sig de olika slagen av medvetenhet och den möjlighet till förståelse av verkligheten de ger, med hithörande förmågor att rätt använda energierna, men detta sker med tanke på att kunna bättre tjäna livet, icke med tanke på det egna jaget. Detta är själva grundinställningen för alla i högre riken och förut-sättningen för monaden i förstatriaden att nå andratriaden. Till detta hör naturligtvis insikten om var man bäst kan tjäna med sina små och allt större förmågor, göra sin lilla och allt större insats för mänskligheten, evolutionen och enheten. Genom att troget tjäna i det lilla, där man befinner sig, förvärvar man de förmågor som möjliggör allt större insats. Detta hör till ödeslagen och det oundvikliga i själva evolutionsprocessen. Utvecklingstempot bestäms av viljan till enhet och dess målmedvetenhet och i övrigt av egenartens möjligheter till förvärv av förmågor. Alla i högre riken gör så gott de förmår utan tanke på förtjänst eller erkännande. De förmågor de förvärvar genom tjänande visar var de har att göra sin insats i manifestationsprocesserna.

11.5 Den så kallade fria viljan

¹Vi äger inte tillräcklig kunskap om livslagarna för att kunna exakt definiera dem eller individens förhållande till dem: den så kallade fria viljan. Följande fakta kan måhända den förståelse som är nödvändig för våra behov.

²Den ursprungliga filosofiska definitionen av vilja var medvetenhetens relation till ett ändamål. Viljan är alltid bestämd av motiv (starkaste motivet), och däri ligger dess ofrihet. Fri vilja innebär möjlighet till fritt val av motiv. Hos primitiva, som behärskas av sina impulser, höljenas egna tendenser, saknas denna möjlighet. Ju större makt människan har över sina höljenas impulser, desto större möjligheter har hon till fritt val av motiv. Hon är relativt fri, när hennes förnuft alltid kan bestämma vilket motiv hon vill följa, oberoende av höljenas egna tendenser. I praktiken är hon icke ens relativt fri, emedan hon är instinktivt, automatiskt beroende av de i undermedvetenheten liggande motiven (”komplexen”).

³Viljeyttring är energiyttring. Ifall denna framkallar friktion, uppstår motstånd och reaktion, och detta i alla världar. Det är därför endast den är fri, vilkens motiv är i överensstämmelse med livslagarna, vilkas grundlag är balanslagen och vilkas energier ser till att den rubbade balansen återställs. Om balansen inte återställdes, skulle kosmos urarta i kaos, och denna lag gäller i alla världar.

⁴”Mina höljen vill detta; jag vill det icke” är en god regel. Särskilt emotionalhöljets innehåll är svårt att bli fri ifrån. Esoterikern får lära sig att själv bestämma vad som får finnas i hans höljesmedvetenheter. Men därför fordras att han eliminerat de lägsta molekylarslagen i

höljerna. Detta gör han enklast genom att han aldrig uppmärksammar medvetenhetsinnehållet i dessa lägsta molekylärlag. De förlorar då efterhand sin vitalitet och magnetiska attraktionsförmåga, avföres ur höljerna och ersätts av högre slag.

⁵Planethierarkin inser till fullo vår mänsklighets nödläge, fysiska livets helvete såsom det nu en gång utvecklats på denna planet genom monadernas livsfientliga grundinställning och vilja till makt, utvecklingens hårda villkor. Både planetregeringen och planethierarkin gör allt de kan. Men människan har sin så kallade fria vilja, okränkbar enligt frihetslagen. Mänskligheten måste själv genom eget arbete befria sig från sin livsokunnighet, sina illusioner och fiktioner. Vill människorna leva kvar i dessa, förmår inga högre riken hjälpa dem. Genom att ha skänkt människorna kunskapen om verkligheten och livet har hierarkin visat alla vägen att gå. Den som ej vill gå den, får gå sin egen villoväg.

11.6 Att söka förstå viljan

¹Medvetenhetsaspekten kan delvis förstås genom det som den genomsnittlige sökaren på mystikerstadiet kallar "meditation", det vill säga emotionaliserat tänkande, fantasi, visualisering. Detta sammanhänger med att medvetenhetsaspekten förnämligast kommer till uttryck hos andrajaget, att essentialmedvetenheten är det för andrajaget mest betecknande slaget av medvetenhet och att det finns en nära förbindelse mellan det emotionala och essentiala. Viljeaspekten däremot kan inte förstås med en dylik övergångsform mellan emotionalt och mentalt, kulturstadiets mentalitet. Liksom viljeaspekten främst kommer till uttryck hos tredjejaget, alltså ett steg högre än andrajaget, fordrar förståelsen av viljan ett högre slags tänkande, nämligen övergångsformen mellan det mentala och kausala. Ett dylikt tänkande framkommer i stunder av självmedvetenhet, själverinring. Självmedvetenheten har såväl en medvetenhets- som en viljeaspekt. I begynnelsen har lärjungarna en tendens att betona medvetenhetsaspekten på viljeaspektens bekostnad, och det gäller även förståelsen av självmedvetenhet och själverinring. Men om det är i stunder av medvetenhet de djupast förstår medvetenheten, så är det i stunder av vilja de djupast förstår viljan. Och stunder av med vilja framkallad självmedvetenhet är sådana stunder av vilja.

²Låt oss i följande utredning bruka termerna "materieaspekten", "medvetenhetsaspekten" och "viljeaspekten" icke i bokstavlig mening, utan såsom beteckningar på individer eller kollektiv, som står på olika utvecklingsstadier och därför är särskild präglade av någon av de tre aspekterna. Då kan man fastställa några föga beaktade sanningar: 1) Lika litet som materieaspekten kan förstå medvetenhetsaspekten, lika litet kan medvetenhetsaspekten förstå viljeaspekten. 2) Materieaspekten kan inte förstå ens sig själv. 3) Medvetenhetsaspekten kan förstå materieaspekten och sig själv. 4) Viljeaspekten kan förstå icke endast sig själv utan både materieaspekten och viljeaspekten. 5) Viljeaspekten förstår medvetenhetsaspekten bättre än denna förstår sig själv. 6) Det är därför viljeaspekten är den syntetiserande aspekten. Endast den har den totala överblicken. 7) Alla dessa sanningar framgår tydligast vid jämförelse av de tre jagens inbördes förhållanden. Förstajaget representerar nämligen materieaspekten, andrajaget medvetenhetsaspekten och tredjejaget viljeaspekten. Förstajaget förstår varken andrajaget eller tredjejaget eller ens sig självt. Andrajaget förstår sig själv och förstajaget. Tredjejaget förstår sig självt och de två lägre jagen. Det lägre kan inte förstå det högre, det högre förstår det lägre. Förstajaget kan bara sträva efter den förståelse som först andrajaget äger. Men vad menas med att viljeaspekten förstår medvetenhetsaspekten bättre än denna förstår sig själv? Helt enkelt detta: medvetenhetsaspekten har en alltför stor tendens att se medvetenhet, insikt, förståelse som självändamål, medan viljeaspekten ser dem som blotta redskap för förverkligandet.

³Ett exempel på vad slags meditation lärjungar till planethierarkin uppmannas till framgår av följande uppgift en lärare gav en lärjunge, som hade tre av sina höljen tillhörande första departementet. Den avsåg rörelseaspekten (viljan) och denna aspekts förnämsta representant,

planetregeringen. Han ombads reflektera över ”viljans problem i alla dess relationer” såsom ändamål sådant detta visar sig i planeten, sådant det verkar i människans liv, relationen mellan hans egen vilja och Augoeides’ plan med hans liv och denna plans förhållande till ”gudomliga viljan”, hans kausala vilja till hans gruppvilja, denna gruppviljas förhållande till hierarkins vilja och dennas till regeringsviljan.

11.7 Där vägarna går i sär

¹Planethierarkin betraktar inte första och andra initiationen såsom större initiationer. Först tredje initiationen betraktar den såsom en sådan, eftersom förstatriaden och inkarnationshöljerna då som först fylls med energi från andratriadens 45-molekyl – ”själens vilje- och ändamålsaspekt” – via kausalhöljets viljecentrum (47:1). För detta slags energi är svartmagikern icke mottaglig. Han kan snappa upp något av den kunskap som finns i kausalhöljets kunskapscentrum (47:3). Han kan också tillgodogöra sig något av den attraktionsenergi som finns lagrad i enhetscentret (47:2). Men han kan inte taga emot och använda den mentala atomenergin, som förmedlar kunskap om planetregeringens plan och som styr kunskapens förvandling till visdom (från 47:4 till 47:3 till att börja med). Det är denna kausalcentrets viljeenergi, som med sin medvetenhetsaspekt klargör handlandets ändamålsenlighet och som med sin rörelseaspekt ger gruppmedvetenheten handlingskraft och själva gruppen sammanhållning. Det är alltså på denna punkt som de två vägarna – mörkrets väg och ljusets väg – går isär. Ända fram till tredje initiationen kan illusioner och fiktioner bestämma synsättet hos dem som söker förstå lärlingaskapets villkor, så att de kan taga det osanna för sant och det överkliga för verkligt. Den svarta magins kandidater lever rent och disciplinerat för sitt eget bästa och för att kunna förmedla högre slags materieenergi. De arbetar med magnetisk attraktion och i grupp, men de gör allt detta i sina egna själviska syften och inte i linje med planethierarkins plan. Men till tredje initiationen kommer de inte, utan dessförinnan går vägarna isär. Till tredje initiationen kommer endast planethierarkins sanna lärlingar, och endast de kan till fullo taga emot energin från andratriaden och komma i en första kontakt med tredjetriaden, den egentliga viljemanifestationen vad vårt solsystem anbelangar. Pytagoreernas symboliska beteckning för detta val vid skiljevägen var bokstaven Y.

PRAKTIK ELLER MINDRE SKALA

11.8 Självakivering är förvärv av vilja

¹Evolutionen är medvetenhetens självaktivering. Vad betyder det? Det betyder medvetenhetens förvärv av vilja i allt högre världar. Självaktiverad medvetenhet är av monadens egen vilja aktiverad medvetenhet. På mäsklighetsens nuvarande allmänna utvecklingsstadium, emotionalstadiet, förekommer denna självaktiverade medvetenhet i det fysiska och det emotionala. I det mentala är den sällsynt, och när den förekommer, är den svag och kortvarig. Detta visar sig i uppmärksamhetens kvalitet: riktad uppmärksamhet är det bästa och sällsyntaste slaget, som de flesta har svårt att hålla längre stunder, utan att ”tankarna börjar vandra”. Att det är så svårt beror på att mentalviljan ännu är svagt utvecklad hos de flesta. Först mentaljaget kan för obegränsad tid, med vilja, rikta uppmärksamheten. Ännu svårare är att hålla fast självmedvetenheten. Först kausaljaget kan för obegränsad tid, med vilja hålla fast självmedvetenheten.

²Några mycket viktiga praktiska insikter kan utvinnas ur det just sagda. Nämligen: Emotionaljaget kan utveckla sig till mentaljag genom att allt mera, allt oftare, allt längre rikta uppmärksamheten med tankens vilja. Ty i de stunder, då monaden på detta sätt riktar uppmärksamheten, är den inte längre emotionaljag utan mentaljag. Ju oftare och längre monaden gör detta, desto mindre emotionaljag och desto mer mentaljag blir den. Och om monaden i dessa tillfällen av riktad uppmärksamhet dessutom förmår framkalla stunder av självmedvetenhet,

så är monaden så att säga temporärt ett kausaljag. Så sker aktiveringen av högre medvetenhet ur lägre. Det är inte fråga om antingen-eller-förhållande, att man skulle vara enbart emotionaljag och förbli det ända tills man plötsligt en dag är mentaljag och då hundra procentigt ett sådant. En dylik föreställning är ett exempel på formativt tänkande. Tvärtom gäller det att förstå att det i lägre medvetenhetslag finns förstadier och förelöpare till de högre.

11.9 Att inte kunna göra och att kunna göra

¹I skolarbetet är idén att vi inte kan göra mycket viktig, och vi måste ständigt återkomma till den. Enklast sammanfattas den: ”Allting händer. Människor kan ingenting göra.” Från det vi föds till dess vi dör händer det saker, händer, händer, händer, och vi tror att vi gör dem. Detta är vårt normala tillstånd i livet, och även små möjligheter att göra något kommer endast genom arbetet med medvetandet, och först bara i ens inre, icke i det yttre. Också inom en själva börjar man mycket ofta att göra genom att icke-göra. Förrän vi kan göra något som vi inte kunnat göra, måste vi icke-göra mycket som vi förut endast trott oss göra, det vill säga låtit ske mekaniskt. Till exempel kan vi inte vakna genom att endast vilja vakna, men vi kan hindra oss själva att sova för mycket och för länge.

²Det gäller att förstå – inte genom teorier utan genom själviakttagelse – att det är ett av de främsta dragen hos vårt vara att vi inte förmår göra det vi beslutar. Vi beslutar till exempel att iakttaga oss själva, att minnas oss själva, att inte uttrycka negativa känslor. Om vi iakttar oss själva någotsånär grundligt och är hyfsat ärliga, måste vi då medge att vi inte kan göra det. Men så behöver det ju inte förbli. Människan kan förvandlas, också från sitt nuvarande tillstånd. Men ”kan förvandlas” betyder inte att hon automatiskt förvandlas. Förvandlingen kräver kunskap, förståelse och ändamålsenlig ansträngning inifrån varat.

³Vi är så vana vid att tro att saker kan vara annorlunda att vi inte försöker ändra sådant vi kunde ändra. Vi kan förändras idag, men gårdagen är det förbi med. Om vi förändras idag, kan det bli annorlunda i morgon. Det ser ut som en motsägelse, men det är just vår tro, att saker kan vara annorlunda, som hindrar oss från att göra vad vi kan för att göra dem annorlunda.

⁴Förståelsen att man i sitt vanliga, mekaniska tillstånd inte kan göra när man inte bara hur som helst. Den kommer efter en tids arbete med en själva, så att man, när man når denna insikt, har gjort även många andra insikter; först och främst att det finns möjligheter att förändras, om man sätter in rätt redskap på rätt ställe i rätt tid. Man måste ha dessa redskap, och återigen är det endast arbetet som ger dem. Det är mycket viktigt att komma till denna insikt. Utan denna gör man inte det rätta utan kommer man med ursäkter.

⁵Försök minnas tillfällena, när du försökte göra något annorlunda och se hur du alltid kom tillbaka till detsamma, även om du avvek något litet – starka krafter drev dig tillbaka i gamla banor. Det är så man kan förstå det.

⁶Vår förmåga till val börjar först när vi börjar inse vår situation, vår maskinmässighet, och när vi börjar kämpa för något bättre. Det finns möjligheter till detta. Men det är formativt tänkande att fatta detta såsom antingen förutbestämmdhet eller frihet. Vissa saker är bestämda, andra mindre bestämda; somliga ting står i vår makt, om vi vet hur vi skall ändra dem eller vända dem. Men vi måste veta. Allt sådant är relativt.

⁷I försöket att bli medveten är människans hela arbete hennes eget.

⁸Varken medvetenhet eller vilja kan utvecklas mekaniskt. Varje liten sak måste utvecklas genom övervinnelse, annars vore det inte medvetenhet eller vilja. Det måste vara svårt.

⁹Men i det fallet måste vi beakta vad och hur, och hur är viktigare än vad. De flesta tänker på *vad* de skall göra och *varför* de gjorde något, men de tänker inte på *hur*. Vad de beslutar att göra är ofta för stora ting och ibland omöjliga ting, såsom att stoppa krig och dylikt. Deras tänkande om möjligheten till självutveckling är också vanligen för teoretiskt, rör sig inte om verkliga förhållanden, verkliga krafter, verkliga hinder. De skulle behöva börja i en mycket

mindre skala. I stället för att fråga ”Varför gjorde jag det?” fråga ”Hur hade jag kunnat göra det annorlunda?”

¹⁰I förståelsen av detta är det nödvändigt att avstå från att tänka formativt, ty varje idé som drivs för långt blir sin egen motsats. Det är så det formativa tänkandet fungerar. Om man övertalar sig själv alltför allvarligt att man inte kan göra något, så skall man också finna att man faktiskt inte kan göra något. Det är en fråga om relativitet. Men tänk också på att idén ”vi kan inte göra” avser människor som inte har förbindelse med någon undervisning. När man börjar studera vissa läror eller system, som bibringar skolmetoder, måste man försöka göra vissa saker. I arbetet måste vi göra, ty om vi inte försöker göra, kommer vi aldrig att utvecklas. Vi måste från allra första början göra – inte mycket, men mycket bestämda saker. Om du kan vara icke-identifierad, så är redan det begynnelsen av att göra. Om du kan avstå från att tala, när du mekaniskt har lust att tala, så är redan det att göra. Att göra begynner med att man går emot strömmen – först i en själv, i egna ting.

¹¹Några inser genom själviakttagelse hur svårt det är att verkligt göra något själv och säger sig då behöva en lärare för detta. Men läraren kan inte göra något åt dem. Läraren kan endast ge dem vissa uppgifter, men det är de själva som måste göra dessa. Läraren kan inte hjälpa dem som inte själva börjat göra. Allt har en förberedelse, ett förstadium, också lärjungaskapet. Och i detta förstadium ges aspiranterna rådet att i stället för att försöka göra försöka att icke göra. Man lär sig att göra genom att först lära sig att icke göra. I stället för att göra saker de anser önskvärda bör de försöka från andra hållet – att icke göra saker som inte är önskvärda.

¹²Vi kan inte vänta tills vi förändras. Det finns en mycket viktig princip i skolarbetet – vi skall aldrig arbeta efter måttet av våra krafter utan alltid utöver måttet av våra krafter. Det är en oföränderlig princip. I arbetet måste vi alltid göra mer än vi kan; endast då kan vi förändras. Om vi gör endast vad som ter sig möjligt i vårt vanliga tillstånd, kommer vi att bli kvar där. Man måste göra det skenbart omöjliga. Man får inte fatta ordet ”omöjlig” i en alltför stor skala, utan också litet betyder mycket. Detta skiljer sig från det vanliga livet – där gör man endast det som är möjligt. Oföränderligheten i vissa vanor är ett exempel.

¹³Det är nödvändigt att lägga mer energi på saker – på självstudiet, själviakttagelsen, själv-erinnringen och allt dylikt. Och för att kunna lägga mer energi på arbetet är det nödvändigt att finna var den förbrukas. Du vaknar varje morgon med en viss mängd energi. Den kan förbrukas på många olika sätt. En viss mängd är nödvändig för själverinring, för det teoretiska studiet av kunskapen och så vidare. Men om du förbrukar energin på annat, blir det inget kvar för detta arbete.

¹⁴Försök varje morgon beräkna hur mycken energi du tänker lägga på arbetet i jämförelse med annat! Du kommer då att se att också i elementära ting, helt enkelt i förhållande till tiden, ger du arbetet mycket litet, om du ger det något alls, och att du skänker större delen av din tid åt alldeles meningslösa ting.

¹⁵Det är alltså nödvändigt att öka trycket i det egna arbetet. Också i studiegrupper kan man märka att det är ett fåtal som yttrar sig – de övriga vill endast lyssna, ty det är stillsammare, bekvämare, behagligare. Sedan arbetar de inte vidare med de tankar de får genom undervisningen. Det är tankelättja, allmän lättja, motvilja mot ansträngning. Denna lättja och motvilja måste övervinnas. Man kan inte få ut något av skolarbetet genom att lata sig eller genom att göra endast något visst och låta allt annat vara.

11.10 Att utveckla viljan

¹Att arbeta med intellektet betyder att tänka på ett nytt sätt, skapa nya synsätt, förinta illusioner. Att arbeta med känslorna betyder i början att icke-göra i avseende på känslorna: att inte uttrycka negativa känslor, att inte vara identifierad, att inte kräva hänsyn. Senare betyder det också att göra, att arbeta direkt med själva känslorna. Men vad betyder arbete med viljan? Det betyder arbete med ens handlingar. Först måste vi fråga oss: Vad är vilja hos en

outvecklad människa? Svaret blir att den är resultanten av mekaniska begär.

²Sedan måste vi fråga oss vad viljan hos en fullt utvecklad människa kunde bygga på. Svaret blir att den måste bygga på full medvetenhet, och denna innebär kunskap och förståelse, som hänger samman med självmedvetenhet och ett bestående jag (medvetandets kontinuitet). Fyra är alltså nödvändiga: kunskap, förståelse, självmedvetenhet och ett bestående jag. Endast de som har dessa fyra, kan äga verklig vilja; det vill säga en vilja som är oberoende av begär eller något annat. De som ännu inte har dessa fyra, kan givetvis utveckla dem, öka deras närvaro och kraft, få dem att komma oftare och vara längre. Något allt-eller-intet-förhållande avses alltså inte.

³Vi måste förstå vilja såsom något relativt: det finns olika viljor på olika nivåer. En mekanisk människa, som aldrig tänker på utveckling, har endast en myckenhet små viljor, som är helt mekaniska. Hon hyser ett visst begär: en sida av henne vill göra något, och en annan sida fruktar att hon straffas, om hon gör det. Det uppstår en kamp mellan de olika böjelserna, och resultatet av denna kamp – eller resultanten för att tala mekanikens språk – kallar vi i hennes fall ”vilja”. En mer medveten människa har ett annat slags vilja.

⁴För att utveckla vilja måste man alltså gå emot begären. Först måste människan bli en. I sitt outvecklade, ”normala” tillstånd är hon inte en utan många, hundratals små ”jag” och hundratals små ”viljor”. Om du vill utveckla en oberoende vilja, måste du bli en och medveten. Vilja är beroende av enhet och medvetenhet.

⁵Någon frågar: Om vi är beslutna att göra något vi inte tycker om och lyckas göra det, är det då inte vilja? Svaret blir: Nej, ty det kan vara beroende av någon illusorisk känsla, såsom rädsla, hopp, begär efter belöning, erkännande och så vidare. Kanske vi fruktar för det som händer, om vi inte gör det, eller kanske vi väntar något slags belöning antingen i detta liv eller i nästa eller andras beröm – många möjligheter finns. Allmänt sett är vi antingen rädda för något eller väntar oss något slags fördel av det. I regel används termen ”vilja” i en relativ bemärkelse, men när vi här talar om vilja, måste vi tala om en bestämd nivå av medvetenhet. Innan det kan bli tal om möjligheten av vilja, måste vi åtminstone ha en central punkt, som kan styra det övriga. Vilja betyder frigörelse från det mekaniska tillståndet, det av höljena bestämda tillståndet.

⁶Viljan kan inte växa utan ansträngning. Man måste spara energi för att samla tillräckligt för kamp med vissa svagheter. Om man inser att något är en svaghet och att man måste kämpa med den men finner att man inte har tillräcklig energi, så kan man försöka göra något mindre, som inte är lika svårt, och på detta sätt spara energi. Allmänt sett missar vi tillfällena att göra små ansträngningar. Vi beaktar dem inte, anser dem inte viktiga nog. Likväl kan vi öka vår förmåga att anstränga oss endast genom att göra dessa små ansträngningar, som vi inte beaktar.

⁷Önskan är inte vilja, inte ens önskan att utvecklas kan kallas vilja. Viljan hör till helheten av människans vara och är en annan sida av självmedvetandet. Också i sitt nuvarande tillstånd kan människan veta skillnaden mellan önskan och vilja. Det kan hon genom att iakttaga sig själv och därigenom inse att det är önskan, när det bara sker med henne, utan avsikt, medvetande eller plan, och att det är vilja, när hon kan göra det som ”den” inte önskar. En del av dig önskar vakna. Men den större delen av dig önskar sova. Din uppgift måste då bli att avgöra vilkens sida du står på och sedan hjälpa den sidan

⁸Ibland uppstår en stark önskan, som går emot arbetet, och om vi hejdar den, betyder det att vi sätter in vilja. Det är inte i varje stund vi kan sätta in vilja, utan endast i särskilda stunder. Och vad betyder ”emot arbetet”? Det betyder emot arbetets regler och principer eller emot något som man blivit tillsagd att göra eller åtagit sig. Det finns vissa regler och principer, och det kan finnas personliga villkor för olika människor.

⁹Ena stunden inser man att man är en maskin, men i nästa stund vill man handla enligt sin egen åsikt. I den stunden måste man kunna hejda sig, inte göra vad man mekaniskt önskar.

Detta gäller inte stunder när du inte har för avsikt att göra något, utan du måste kunna hejda dig, om din önskan går emot reglerna eller principerna eller mot vad du har blivit tillsagd. Det händer ofta att människor fortsätter att studera och missar dessa stunder. De tror att de arbetar när inget händer. Vi kan inte alltid arbeta lika jämnt; i en stund räcker det med passivt studium, i en annan stund är det nödvändigt att gå emot sig själv, att hejda sig.

¹⁰Disciplin är en god sak, om det är disciplin. Men om den endast är ett godtyckligt påhitt, så kan den inte ge något resultat. Den viktigaste sidan hos disciplin är att inte uttrycka negativa känslor och inte hänge sig åt negativa känslor. Mekaniska uppgifter kan inte ge något resultat, men om man fångar sig i ett ögonblick av negativ känsla och då hejdar denna – så är detta disciplin.

¹¹Det är därför själverinringen är nödvändig. Själverinring är icke endast självmedvetenhet, den innebär också en viss förmåga att handla på visst sätt, att göra vad man medvetet vill. I vårt logiska tänkande, i vår logiska kunskap, skiljer vi ju medvetenhet och vilja åt. Men i verkligheten är de inte skilda åt. Medvetenhet betyder vilja, och vilja betyder frihet.

¹²Vad vill du få ut genom att bli medveten? Du får inte tro att du genast kan besvara den frågan. Det är mycket svårt att besvara den. Men du skall gång på gång återkomma till den, ständigt arbeta med den. Med tiden, med kvalitativt arbete, blir svaret på frågan allt viktigare, allt mer värdefullt.

¹³Om du minns ditt mål, tänker på det, finner allt fler skäl varför du bör arbeta, kommer din vilja att röra sig i en enda riktning och bli starkare. Om du glömmer ditt mål, bara sällan tänker på det, slappnar du, somnar du.

¹⁴Om du arbetar för mycket med förståelse och kunskap och försummar viljan, så kommer din vilja att bli svagare eller förbli sådan den är i stället för att växa sig starkare. Om viljan förblir outvecklad, kan utvecklingen av förståelsen inte hjälpa dig så mycket. Du kan då förstå åtskilligt och ändå inte vara i stånd att göra något med det. Från allra första begynnelsen måste du alltså anstränga dig på allvar att utveckla viljan.

¹⁵Egenvilja och nyckfullhet anges som allmänna hinder, och hos somliga är de särskilt allvarliga hinder. Det finns ingen bestämd skillnad mellan egenvilja och nyckfullhet. Båda är yttringar av samma sak – i allmänhet yttringar av trots. Det är vilja som skapas och styres av trots. Denna vilja har vi, men den kommer inte från oss, den kommer från hindret. Egenvilja föreligger när till exempel någon ser att en människa inte vet hur man gör något och erbjuder sig att förklara men människan säger, ”Nej, jag vill göra det själv”, ”jag vill bestämma själv”, ”jag vill inte lyssna på någon” och så vidare. Nyckfullhet är i mångt och mycket detsamma, endast mer allmän – den kan vara ett slags vana. Det är mekanisk vilja, i allmänhet byggd på felaktiga antaganden om en själv och ens erfarenhet. Egenvilja är självhävdelse. Om man jämför egenvilja med en normal handling, ser man att det alltid finns något trots i egenviljan – man vill göra något man inte borde göra. Ifråga om studiet av ideer vet man att man måste undvika vissa saker, men det är just dessa saker man vill göra. Om man utgår från detta, när man söker förstå vad egen egenvilja är, kommer man att finna sina egna exempel.

¹⁶I arbetet har man att i varje ögonblick övervinna lättjan, trögheten, önskan att sluta. Om man inte arbetar, finns intet att övervinna, men om man arbetar med något, har man att ständigt övervinna sin önskan att sluta arbeta. Om man vill förändra något, räcker det inte med att bara se på det. Man förändrar inget genom att bara se på det. Arbete betyder friktion, strid mellan ”ja” och ”nej”, mellan den del som önskar arbeta och den del som inte önskar arbeta.

¹⁷Det är nödvändigt att vara aktiv i arbetet; man kan inte få ut något av att vara passiv. Vi glömmer begynnelsen, var och varför vi började, och den mesta tiden tänker vi aldrig på målet utan endast på små detaljer. Inga detaljer är till något gagn utan mål. Själverinring är till intet gagn, om man inte erinrar sig arbetets mål och ens ursprungliga, grundläggande mål. Om man inte erinrar sig dessa mål också känslomässigt, kan det gå år medan man förblir i samma

tillstånd. Det är inte nog att skola tanken. Det är nödvändigt att även skola viljan.

¹⁸Ansträngningar är våra pengar. Om vi vill ha något, måste vi betala med ansträngning. I enlighet med ansträngningens styrka och ansträngningens tid – i bemärkelsen av huruvida det är den rätta tiden för ansträngningen eller inte – erhåller vi resultat. Ansträngning kräver kunskap, kunskap om de ögonblick då ansträngning är till gagn. Det är nödvändigt att genom långvarig övning lära sig hur man framkallar och sätter in ansträngning. De ansträngningar vi kan göra är ansträngningar med själviakttagelse och själverinring.

¹⁹Det första vi måste besluta är att göra vårt eget arbete och att göra det regelbundet, att påminna oss om det, att inte låta det glida undan. Vi glömmer alltför lätt. Vi beslutar att göra ansträngningar – ett visst slags ansträngningar och ett visst slags iakttagelser – och sedan avbryts allt detta av alldeles vardagliga ting, vanliga mekaniska skeenden, och vi glömmer det. Återigen minns vi och återigen glömmer vi, och så fortsätter det. Det är nödvändigt att glömma mindre och att minnas mer; nödvändigt att alltid ha med sig vissa insikter, vissa saker som man redan insett och förstått. Man behöver sätta in viljan också på att minnas.

²⁰Du beslutar att arbeta, att göra något, att ändra saker – och så förblir du där du är. Försök att tänka på ditt arbete, vad du försöker göra, varför du försöker göra det, vad som hjälper dig att göra det och vad som hindrar dig, både i det yttre och det inre. Tanken är ditt viktigaste arbetsredskap.

²¹Om du anstränger dig regelbundet, så hjälper det dig att gå vidare. Detta är ett av de genomförbara beslut du kan fatta. I arbetet måste du fatta endast möjliga beslut, och beslut som måste ihåggkommas.

²²Ibland står vi inför särskilt viktiga beslut i livet. Det är då vi kommer till en korsväg. Hela livet består av vägar och korsvägar. Vi liksom föres vägen fram utan möjlighet av eget beslut, men så plötsligt har vi möjligheten att välja, att taga av åt ena eller andra hållet eller fortsätta rakt fram. Att fatta rätt beslut vid korsvägar kan man göra mer systematiskt, om man äger ett tyngdcentrum. Då fortfar något att vara viktigare och tar man själv alltid av åt samma håll, så att man går framåt mot sitt mål.

11.11 Offerviljans långa tanke

¹Min insikt handlar om att jag för att nå det högre måste offra det lägre, att vägen till frihet, det vill säga femte naturriket, är utgivande kärlek och offer, att offer betyder uppgivande av egoismen för tjänande av evolutionen och mänskligheten.

²Detta är ingen ny lära, utan fanns hos de gamle. Med det gnostiska språkbruket säger vi att vi får bli försoningsoffer genom att taga på oss vårt kors och liksom Jeshu bära världens synder, utstå missaktning, förtal, förföljelse. Endast så kan vi frigöras från illusioner, identifikationen med det lägre.

³Med varje högre slag av medvetenhet (energi, verklighet) jaget förvärvar frigörs det från beroendet av lägre slag: i tur och ordning från beroendet av bundenheten vid det fysiska, det emotionala, det mentala, kausala etc. Det lägre har då definitivt förlorat sin lockelse, sin makt att fångsla, att förvilla. Detta är frihetens väsen, förvärv av makt över det som dittills härskat, befrielse från livsokunnighet och vanmakt.

⁴Så länge livet i lägre världar kan tjusa och binda och hindra oss att eftersträva femte naturrikets oändligt mycket rikare liv, har vi ännu mycket att lära, dömer vi oss själva till fortsatta inkarnationer. Vad livet bör kunna lära oss på mentalstadiet är, att mänsklig visdom icke ger oss kunskap om verkligheten och livet, att människans rike endast är ett förberedelsens rike.

⁵Det är viktigt inse att man icke uppger det lägre förrän det fullständigt bemästrats och man har klart för sig att det fyllt sin uppgift, icke mer har att lära. Man når intet högre med att ”offra det lägre för det högre”, förrän alla förutsättningar föreligger, vilket man aldrig själv kan avgöra. Vilja avstå, kunna avstå, är en god sak men för tidigt avstå är alltid misstag.

⁶Vi måste uppge lidande samtidigt som vi måste lida för att utvecklas. Däri ligger ingen

motsägelse. Det finns mycket onödigt lidande, som vi inte vill ge upp. Det finns oundvikligt, nödvändigt och nyttigt lidande, som vi måste ta emot, om vi vill få något: kunskap, insikt, egenskaper. På vägen måste man offra allt onödigt, men inte allt på en gång: felaktiga teorier, prat, inbillat lidande.

⁷Mycket av vårt lidande är inte verkligt, och vi ökar det med inbillning. Verkligt lidande begränsas av mycket, av tiden till exempel. Inbillat lidande kan bli omöjligt att hejda eller begränsa. Inbillat lidande avlägsnar kunskapen. Verkligt lidande behöver inte vara förbundet med negativa känslor, inbillat lidande är det alltid.

⁸Alla har något slags lidande de inte vill ge upp, till exempel självömkan. Ett sådant inbillat lidande kan vara människans käraste ägodel. För många skulle det betyda att de offrade hela sitt liv, om de offrade sin främsta negativa känsla. Den har redan blivit en vana. Första steget mot att göra sig kvitt onödigt lidande är att avstå från det i tanken. En effektiv metod är insikten om högre och lägre värden, en annan är indelningen i verkligt och inbillat.

⁹Allt har sitt pris. Vill man få något, måste man offra något. Antag att du känner dig missnöjd, kränkt eller sårad eller dylikt. Offra ditt inbillade lidande – negativa känslor och negativ inbillning. Det är en stor befrielse att inse: ”Jag har inget att uppröra mig över. Ingen är skyldig.”

¹⁰Av sig självt kan lidandet inte föra med sig något, men om man minns sig själv i samband med det, kan det bli till en stor kraft. Vanligen försöker man undfly lidandet eller identifierar man sig med det och förstör på det sättet något som kunde ha blivit till största gagn. Förrän vi gör oss kvitt det oanvändbara lidandet, kan vi inte komma till det användbara.

¹¹Vi får inte ut något av att njuta och ha det behagligt; av detta kan vi bara få lidande. Ansträngning är vanligt lidande, insikter är ofta lidande, obehagliga sanningar om oss själva. Värdera lidandet efter om det främjar eller hindrar ditt arbete!

¹²Vårt mesta lidande beror på identifiering, och om identifieringen försvinner, försvinner också vårt lidande. Man måste inse att det inte är någon mening med att lida, om det är möjligt att inte lida. Ingen kan heller lida för någon annan.

¹³Varje slags lidande kan förvandlas till positiv känsla, men endast om det förvandlas med avsikt. Inget förvandlar sig självt till positiv känsla. Det måste förvandlas genom viljesträngning och kunskap.

¹⁴Om man frivilligt, medvetet mottar lidandet, kan man göra sig av med det och bli fri. Frivilligt lidande kan bli skolarbete. Inget är svårare, och samtidigt kan inget skapa så mycken kraft som frivilligt lidande, lidande mottaget utan identifiering och utan negativa känslor.

¹⁵Vi har långt kvar till förståelsen av lidandet, men om vi inser att ringa ting uppnås med ringa lidande och stora ting med stort lidande, förstår vi att det alltid råder en överensstämmelse.

¹⁶Det finns lidande som kan och bör mildras och det finns lidande som inte kan lindras, ty det beror på större orsaker. Sovande människor måste lida, och endast lidandet kan till slut väcka dem. Om de kan ordna sitt liv så, att de är glada och nöjda i sömnen, kommer de aldrig att vakna.